

Hälsoundersökning av personer från andra länder – Regional riktlinje

En regional medicinsk riktlinje är ett dokument som utförare av hälso- och sjukvård i Region Skåne ska följa, såvida inte särskilda skäl föreligger. Regionala medicinska riktlinjer tas fram i nära samverkan med berörda sakkunniggrupper och fastställs av hälso- och sjukvårdsdirektören.

Fastställt: 2024-11-15

Giltig till: 2027-11-15

www.vardgivare.skane.se/vardriktlinjer

Innehållsförteckning

Förord.....	1
Uppdrag.....	2
Målgrupp och erbjudande	2
Asylsökande.....	3
Upphållstillstånd enligt massflyktsdirektivet.....	3
Övriga berättigade.....	4
Person i förvar	4
Papperslös	4
Nyanlända	4
Hälsoundersökning ensamkommande barn.....	5
Kallelse.....	6
Upprepad kallelse.....	6
Boka tolk	6
Administration.....	7
Vera Asyl Hälsoplan.....	7
Innehåll hälsoundersökning	7
Hälsosamtal	8
Provtagning.....	8
Kroppsundersökning av läkare.....	9
Hur man söker vård i Sverige.....	9
Rutiner för vidare hantering	10
Provsvar	10
Vaccination	10
Hepatit B-vaccination.....	11
Remisser	11
Somatisk ohälsa	11
Psykisk ohälsa.....	11
Kvinnlig könsstympning	12
Våld, tortyr och trauma.....	12
Dokumentinformation.....	13

Förord

Region Skåne har lagstadgat uppdrag att erbjuda kostnadsfria hälsoundersökningar av vissa personer från andra länder. Hälsoundersökningarna har en viktig roll när det gäller att upptäcka vårdbehov, genomföra smittskyddsinsatser samt att informera om hur personer ska söka vård i Sverige.

Att vara ny i Sverige innebär, oavsett bakomliggande förutsättningar, ofta en påfrestning, både mentalt och fysiskt. Att hjälpa till att säkerställa god hälsa samt informera om hur personen ska söka vård vid behov är därför en insats som underlättar individens integration i samhället. Att genomföra en grundlig hälsoundersökning på ett välkomnande sätt kan också leda till en ökad tillit till såväl vården som andra svenska myndigheter.

Denna riktlinje ämnar tydliggöra vilka personer som ska erbjudas hälsoundersökning, vad den ska innehålla samt hur registrering och journalföring ska genomföras.

Fastställt, 2024-11-15

Pia Lundbom

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Uppdrag

Regionerna har uppdrag att erbjuda kostnadsfria hälsoundersökningar av personer från andra länder enligt gällande lagstiftning (Lag (2008:344) om hälso- och sjukvård åt asylsökande med flera samt Lag (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd) och Socialstyrelsens anvisningar.

[Hälsoundersökning för asylsökande och andra \(socialstyrelsen.se\)](https://socialstyrelsen.se/halsoundersokning-for-asylsokande-och-andra)

Även kvotflyktingar och personer som fått uppehållstillstånd som anhörig till ovanstående ska erbjudas hälsoundersökning.

I Region Skåne organiseras arbetet med hälsoundersökningar genom att fördela uppgiften på samtliga vårdcentraler som ingått avtal med Region Skåne. Uppdraget är reglerat i förfrågningsunderlaget. Fördelningen sker enligt närhetsprincipen utifrån personens bostad. Detta innebär att samtliga vårdcentraler ska ha rutin för omhändertagande av uppdraget.

Syftet med hälsoundersökningen är att uppmärksamma fysisk och psykisk ohälsa inklusive behov av smittskyddsåtgärder, informera om rätt till vård och hur personer söker vård i Sverige samt att vid behov omhänderta vårdbehov.

Målgrupp och erbjudande

Vem som ska erhålla erbjudande om hälsoundersökning är dels reglerat i lag, dels i anvisningar från Socialstyrelsen och Migrationsverket samt Folkhälsomyndigheten och Smittskydd Skåne.

Personkretsar som ska erbjudas hälsoundersökning:

- Asylsökande
- Person med uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet
- Papperslös
- Person i förvar
- Nyanländ i etablering

Alla som anlänt till Sverige registreras inte hos Migrationsverket. Det är därför viktigt att alla verksamheter inom Region Skåne hjälps åt att informera berättigade personer om rätten till hälsoundersökning.

Asylsökande och personer med uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet återfinns i Vera Asyl Hälsoplan, se avsnitt Administration.

Asylsökande

Person som sökt asyl i Sverige, vars ärende ännu inte beslutats. Asylsökande har utöver erbjudande om kostnadsfri hälsoundersökning rätt till akut vård och vård som inte kan anstå. Asylsökande barn har rätt till fullständig hälso- och sjukvård.

[Asylsökande – bedömning av vård och tandvård som inte kan anstå – Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

Uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet

Avser personer som flytt där EU:s massflyktsdirektiv aktiverats. Massflyktingar har tidsbegränsat uppehålls- och arbetstillstånd inom EU. Dessa personer har rätt till vård på samma villkor som asylsökande, inklusive erbjudande om kostnadsfri hälsoundersökning.

[Ukraina - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

Övriga berättigade

Övriga berättigade som benämns nedan identifieras genom:

- Underlag från kommunala verksamheter som möter personer som är berättigade, ex Elevhälsan.
- Att de själva tar kontakt med vårdcentralen och ber om en hälsoundersökning.
- Att de söker vård av annan anledning och att vårdpersonal där uppmärksammar att personen ännu inte fått erbjudande om hälsoundersökning.

I fallen nedan är det viktigt att identifiera övriga familjemedlemmar och erbjuda hälsoundersökning till samtliga berättigade.

Person i förvar

Avser person som fått ett utvisningsbeslut som är placerad i Migrationsverkets förvar i väntan på verkställande. Personen har rätt till vård i samma utsträckning som asylsökande, inklusive vid behov erbjudande om kostnadsfri hälsoundersökning.

Papperslös

Person utan giltiga tillstånd att vara i Sverige. Det kan exempelvis gälla en person vars asylansökan nekats, men personen undanhåller sig utvisning eller personer som stannar i Sverige efter att deras visum har gått ut. Papperslösa har rätt till akut vård och vård som inte kan anstå inklusive erbjudande om kostnadsfri hälsoundersökning. Papperslösa barn har rätt till fullständig hälso- och sjukvård.

Nyanlända

En person som definieras som nyanländ har uppehållstillstånd i Sverige, är kommunplacerad och har möjlighet att folkbokföra sig. Vissa nyanlända personer ska erbjudas kostnadsfri hälsoundersökning:

- Person som fått uppehållstillstånd av skyddsskäl, men ej genomgått hälsundersökning under asyltiden.
- Person som fått uppehållstillstånd på grund av anknytning till person som fått uppehållstillstånd av skyddsskäl de senaste 6 åren.
- Person som fått uppehållstillstånd som kvotflykting.

För detaljerad genomgång, se Migrationsverkets hemsida.

[Personer som kommuner och regioner kan få ersättning för \(migrationsverket.se\)](https://migrationsverket.se)

Hälsundersökning ensamkommande barn

Barn och ungdomar under 18 år som kommit till Sverige för att söka asyl utan medföljande förälder eller annan legal vårdnadshavare.

Dessa personer finns registrerade i Vera Asyl Hälsoplan.

Ensamkommande barn ska erbjudas både:

- Hälsundersökning för asylsökande via Vårdcentral.
- Hälsundersökning på begäran av socialtjänsten (HUBS) via läkare på barnmedicin.

Kallelse

Region Skåne har tagit fram följebrev till kallelse till hälsoundersökning i enlighet med anvisning från Socialstyrelsen. Texten finns översatt till andra språk. Syftet med följebrevet är att informera om innehållet i hälsoundersökningen och minska antalet uteblivna besök.

Skicka kallelse från ordinarie bokningssystem på svenska samt följebrev på patientens språk. Information om språk bör framgå antingen i personens journal, i Vera Asyl Hälsoplan eller i erhållen remiss. Om information saknas kan du utgå från majoritetsspråk i landet personen kommer ifrån.

[Följebrev - Kallelse till hälsoundersökning \(pdf\) – Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

Upprepad kallelse

Vid uteblivet besök ska en ny kallelse skickas. Påminnelsen bör upprepas minst en gång. Om patienten är registrerad i Vera Asyl Hälsoplan skall informationen även registreras där.

Boka tolk

Om behov finns ska tolk bokas till besöket, detta görs lämpligast i samband med att kallelsen går ut. Information om vilket språk (samt eventuellt dialekt) patienten talar framgår antingen i personens journal, i Vera Asyl Hälsoplan eller i erhållen remiss. Om information saknas bör du utgå från majoritetsspråk i landet personen kommer ifrån. Mer information om att boka tolk återfinns nedan.

[Språktolk - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

[Boka teckenspråkstolk, dövblindtolk, skrivtolk - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

Administration

Hälsoundersökning för asylsökande med flera genererar ersättning under förutsättning att besöket registreras enligt anvisning. Det är vårdgivarens ansvar att alla registreringar är korrekta.

[Pasis – rutiner och instruktioner - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:40) om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården ska alla vidtagna åtgärder journalföras.

Vera Asyl Hälsoplan

Personer som är asylsökande eller har uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet återfinns endast i Vera Asyl Hälsoplan. Det är ett administrativt system som utifrån Migrationsverkets system tar fram listor på registrerade personer i närområdet.

Behörighet beställs via Vårdgivarservice kontaktformulär. Lathund skickas i samband med tilldelning av behörighet.

[Vårdgivarservice kontaktformulär - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

Innehåll hälsoundersökning

Hälsoundersökningen består av:

- hälsosamtal,
- provtagning,
- information om svensk hälso- och sjukvård,
- i förekommande fall kroppsundersökning av läkare (se nedan).

Hälsoundersökningen förväntas i sin helhet uppta 60 minuter.

Hälsosamtal

Hälsosamtalet utgår från samtalsmall som överensstämmer med journalmall för hälsoundersökning. Det finns särskilda mallar för vuxna och barn. Utförande sjuksköterska behöver göra en mognadsbedömning gällande huruvida vårdnadshavare eller barn ska besvara frågorna samt i vilka situationer vuxenmallen är mer lämplig för äldre barn.

- [Samtalsmall för Hälsoundersökning – vuxen \(pdf\) – Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)
- [Samtalsmall för Hälsoundersökning barn till och med 17 år \(pdf\) – Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

Använd ICD-10-SE kod: Z108 ”Rutinmässig allmän hälsokontroll av andra definierade befolkningsgrupper”. Använd KVÅ-kod ZV020 vid tolkanvändning.

Provtagning

Provtagning ska genomföras i enlighet med Smittskydd Skånes anvisningar.

[Provtagning vid hälsoundersökning av nyanlända migranter \(pdf\) - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

Observera att varje enskild enhet ska registrera sig hos PKU-laboratoriet för att kunna beställa PKU-remisser och analys.

[AnalysPortalen - Labmedicin Skåne, PKU fenylketonuri \(skane.se\)](#)

Kroppsundersökning av läkare

Kroppsundersökning är en del av hälsoundersökningen.

Kroppsundersökningen ska göras om det finns skäl till det med anledning av det individuella hälsosamtalet, eventuell provtagning eller vid misstanke om sjukdom (Socialstyrelsen SOSFS 2011.11).

Det kan exempelvis gälla barn som på grund av situationen i sitt hemland inte haft tillgång till sjukvård. Även äldre med riskfaktorer kan erbjudas kroppsundersökning.

Sjuksköterska som genomför hälsoundersökning bedömer behov av kroppsundersökning och bokar till läkare. Liksom vid all annan vård är det den vårdansvarige läkaren som avgör omfattningen av kroppsundersökning.

Om det vid hälsosamtalet framkommer vårdbehov ska dessa triageras enligt gängse rutiner.

Särskilt betydelsefullt vid undersökning av migranter som har flytt från sina hemländer är insikten om att personerna kan ha upplevt trauman, missförhållanden eller skändning av den egna personen.

Hur man söker vård i Sverige

Som ny i Sverige är det svårt att veta vilken rätt till vård man har samt hur man söker vård. Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälsoundersökning av asylsökande med flera ska informationen ges angående:

- Möjlighet och rättighet att få del av hälso- och sjukvård och tandvård,
- hur individen gör för att komma i kontakt med vården och vägledning om vilken vårdnivå som är relevant i olika tillfällen.

Vad gäller barn ska informationen även innefatta beskrivning av tillgång till förebyggande hälso- och sjukvård samt tandvård.

Ytterligare information återfinns på Vårdgivare Skåne.

[Asylsökande – hälsoundersökning - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

Rutiner för vidare hantering

Vid upptäckt ohälsa och/eller vårdbehov ska detta hanteras enligt lokala rutiner. Verksamhetschef ansvarar för att lokala rutiner tas fram och är kända i respektive verksamhet. Lokala rutiner bör innefatta nedanstående områden.

Provsvar

För att underlätta administration kring provsvar bör enheten kontrollera personens kontaktuppgifter samt komma överens med personen om bästa sätt att få kontakt vid behov. Detta är särskilt relevant för papperslösa personer som inte har en officiell adress samt asylsökande som kan flytta med kort varsel. Rutinen bör även innehålla åtgärdsplan vid upptäckt smitta/ohälsa.

Vaccination

Enheten har uppdrag att erbjuda vaccination av mässling, rubella, parotit, difteri, stelkramp, kikhosta och polio till nyanlända vuxna personer.

[Komplettering av vaccinationsskyddet för nyanlända vuxna migranter i Region Skåne \(pdf\) - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

Barn erhåller vaccin efter svenskt barnvaccinationsprogram via barnhälsovården eller via elevhälsan. För barn som inte omfattas av elevhälsan erbjuds vaccination via vårdcentral.

Hepatit B-vaccination

Vårdcentraler inom Hälsoval Skåne ansvarar för att vaccinera barn i riskgrupp, upp till och med 17 års ålder, för hepatit B.

Lokal rutin bör innehålla anvisningar för beställning, hantering och administration av vaccinen samt ställningstagande angående samverkan med barnhälsovården och elevhälsan vid behov.

[Hepatit B-vaccination till barn i skolåldern - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

Remisser

Enligt Region Skånes policy för personer från andra länder ska samsyn i vården och principer kring vårdkedjor så långt som möjligt eftersträvas. Det innebär att remisser från primärvården måste bedömas på samma grunder som för bosatta. Om remissen återsänds utan medicinsk grund skall avvikelse skrivas och remissen skickas igen med hänvisning till Region Skånes policy.

[Policy och riktlinjer avseende personer från andra länder för Region Skåne \(pdf\) \(skane.se\)](#)

Somatisk ohälsa

Vid misstanke om somatisk ohälsa ska patienten handläggas enligt gängse rutiner på enheten.

Psykisk ohälsa

Vid misstanke om psykisk ohälsa ska patienten handläggas enligt gängse rutiner på enheten.

Kvinnlig könsstympning

Uppmärksamma fysiska och psykiska symptom kopplat till könsstympning. Erbjud vidare bedömning och remittering till specialistvård efter behov.

Våld, tortyr och trauma

Personer som har utsatts för våld, trauma eller tortyr ska erbjudas vidare utredning enligt lokal rutin. Både somatiska och psykologiska symptom ska omhändertas efter behov.

[Tortyrskador – omhändertagande, utredning och behandling - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

Om patienten är aktivt våldsutsatt i form av våld i nära relationer ska journalföring ske i dold journalmall i enlighet med nedanstående vårdriktlinje.

[Våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)

Dokumentinformation

	Namn	Position	E-postadress
Huvudansvarig	Hannes Brunner	Teamledare, Utveckling migration och hälsa	Hannes.Brunner@skane.se
Fastställt av	Pia Lundbom	Hälso- och sjukvårdsdirektör	Pia.Lundbom@skane.se
Sakkunniggrupp	Utveckling migration och hälsa		Utveckling.migrationochhalsa@skane.se
Kontaktperson Koncernkontoret	Susanna Sjökvist	Medicinsk rådgivare	Susana.Sjokvist@skane.se
Administrativ kontaktperson	Elisabeth Daulin	Publicerare	Elisabeth.Daulin@skane.se

Giltighet

	Giltigt från och med	Giltigt till och med	Ansvarig/huvudförfattare
Ursprunglig version	2024-11-15	2027-11-15	Hannes Brunner
Revidering			